2.2 **vztraja**, da je treba lokalni in regionalni ravni zagotoviti gospodarsko pomoč pri nakupu čistih vozil za cestni prevoz;

2.3 **poudarja** pomen informativnih in izobraževalnih pobud za podporo in razvoj javnih naročil za čista vozila;

2.4 **meni**, da je potreben celostni pregled možnih ukrepov za spodbujanje čistih vozil;

2.5 **predlaga**, da se postopek poročanja, ki ga je treba vzpostaviti za spremljanje morebitne direktive o spodbujanju čistih vozil, uskladi z drugimi postopki poročanja. Med drugim ga je treba uskladiti z drugimi sistemi poročanja, ki so predvideni v direktivi o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo;

2.6 **se zavzema za to**, da bodo občine in regije v prihodnosti vključene v pripravo, izvajanje, ocenjevanje in spremljanje ukrepov, ki jih predlaga morebitna direktiva.

V Bruslju, 15. junija 2006

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE

Mnenje Odbora regij o predlogu priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih sposobnostih za vseživljenjsko učenje

(2006/C 229/03)

ODBOR REGIJ JE

ob upoštevanju *predloga priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih sposobnostih za vseživljenjsko učenje* (COM(2005) 548 konč. — 2005/0221 (COD));

ob upoštevanju sklepa Evropske komisije z dne 28. novembra 2005, da se v skladu s členom 265(1) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti o tej temi posvetuje z Odborom;

ob upoštevanju sklepa svojega predsednika z dne 24. januarja 2006, da komisijo za kulturo in izobraževanje zadolži za pripravo mnenja o tej temi;

ob upoštevanju svojega mnenja o *predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o celostnem programu na področju vseživljenjskega učenja* (CdR 258/2004 fin [1]);

ob upoštevanju svojega mnenja o *sporočilu Komisije o vzpostavitvi evropskega prostora vseživljenjskega učenja* (CdR 49/2002 fin [2]);

ob upoštevanju svojega mnenja o *predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013)* (CdR 155/2005 fin);

ob upoštevanju svojega mnenja o *predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o večletnem programu (2004–2006) za učinkovito integracijo informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) v sisteme splošnega in poklicnega izobraževanja v Evropi (program eUčenje)* (CdR 73/2003 fin [3]);

ob upoštevanju svojega mnenja o *sporočilu Evropske komisije o spodbujanju učenja jezikov in jezikovne raznolikosti: akcijski načrt 2004–2006* (CdR 248/2003 fin [4]);

---

[1] UL C 164, 5. 7. 2005, str. 59.
[2] UL C 278, 14. 11. 2002, str. 26.
[3] UL C 244, 10. 10. 2003, str. 42.
[4] UL C 73, 23. 3. 2004, str. 33.

ob upoštevanju svojega mnenja o *predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi programa „Kultura 2007" (2007–2013)* (CdR 259/2004 fin ([5]));

ob upoštevanju svojega mnenja o *sporočilu Komisije o posledičnih ukrepih k Beli knjigi „Nova spodbuda za evropsko mladino" — predlog za skupne cilje na področju prostovoljnih dejavnosti mladih v skladu z resolucijo Sveta z dne 27. junija 2002 o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine* (KOM(2004) 337 končno);

ob upoštevanju svojega mnenja o *sporočilu Komisije o posledičnih ukrepih k Beli knjigi „Nova spodbuda za evropsko mladino" — predlog za skupne cilje za boljše razumevanje in poznavanje mladine v skladu z resolucijo Sveta z dne 27. junija 2002 o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine* (KOM(2004) 336 končno) (CdR 192/2004 fin ([6]));

ob upoštevanju svojega mnenja, ki ga je komisija za kulturo, izobraževanje in raziskave sprejela 4. aprila 2006 (CdR 31/2006 rev. 2) (poročevalka: **ga. Christina Tallberg**, članica okrožnega sveta v Stockholmu (SE/PES),

na 65. plenarnem zasedanju 14. in 15. junija 2006 (seja z dne 14. junija) sprejel naslednje mnenje.

Vsebina predloga Komisije

Evropski svet je na zasedanju v Lizboni marca 2000 ugotovil, da se Evropa pri prilagajanju globalizaciji in prehodu h gospodarstvu, ki temelji na znanju, sooča z novimi izzivi. Poudarjeno je bilo, da „mora vsak državljan imeti znanja, potrebna za življenje in delo v tej novi informacijski družbi" in da mora „evropski okvir opredeliti nova osnovna znanja (*), ki jih je treba zagotavljati z vseživljenjskim učenjem: znanje s področja IT, tuji jeziki, tehnološka kultura, podjetništvo in socialne sposobnosti".

Predlagano priporočilo je torej mišljeno kot evropsko referenčno orodje za ključne sposobnosti, in pojasnjuje, kako je z vseživljenjskim učenjem mogoče vsem državljanom in državljankam zagotoviti pridobivanje teh sposobnosti.

Z razvojem družbe znanja se povečuje povpraševanje po ključnih sposobnostih v zasebnem, javnem in poklicnem okolju.

Skupina na visoki ravni za izvajanje lizbonske strategije je novembra 2004 jasno ugotovila, da „se v Evropi veliko premalo dela na tem, da bi se ljudi opremilo z orodjem, ki ga potrebujejo za prilagajanje razvijajočemu se trgu delovne sile, in sicer velja to za delovna mesta z visokimi in nizkimi kvalifikacijami."

Mnoge države so začele uvajati programe osnovnih znanj za odrasle npr. za učenje branja, pisanja in računanja ter IKT, pogosto preko nevladnih organizacij. Kljub temu pa številne države še niso v stanju, ki bi vsem državljanom omogočalo pridobitev in posodobitev njihovih osnovnih znanj.

Priloga priporočila „Ključne sposobnosti za vseživljenjsko učenje — evropski referenčni okvir" vključuje znanje, sposobnosti in odnose, ki ljudi vodijo k večji vključenosti v trajnostni razvoj in demokratično državljanstvo. Navedenih je osem ključnih sposobnosti: znanje maternega jezika, znanje tujih jezikov, znanje matematike, računalniška pismenost, sposobnost učenja, medosebne, medkulturne in socialne sposobnosti, podjetniška sposobnost, sposobnost kulturnega izražanja. ([7])

Pomen za lokalne in regionalne oblasti

V vseh državah članicah EU imata lokalna in regionalna raven osrednje pristojnosti za splošno in poklicno izobraževanje ter nadaljnje usposabljanje v okviru vseživljenjskega učenja.

Na področju osnovnega in nadaljnjega izobraževanja so lokalne in regionalne oblasti odlični partnerji za ustvarjalno sodelovanje s socialnimi partnerji, institucijami in organizacijami, da bi ponudbo možnosti za splošno in poklicno izobraževanje prilagodili posebnim lokalnim okoliščinam in potrebam.

Poleg tega različni regionalni in lokalni projekti usklajevanja delujejo kot gonilna sila za rast in razvoj.

EU vsako leto z izobraževalnimi programi neposredno doseže številne državljane — nobena druga dejavnost Skupnosti nima tako širokega vpliva. Poleg tega programi pospešujejo modernizacijo sistemov izobraževanja in poklicnega usposabljanja EU ter spodbujajo državljane k nadaljnjemu izobraževanju. Glede na odgovornosti lokalne in regionalne ravni bi morali biti regionalni akterji pomembna ciljna skupina pri ukrepih, ki se nanašajo na izvajanje programov na področju splošnega in poklicnega izobraževanja ([8]).

([5]) UL C 164, 5. 7. 2005, str. 65.
([6]) UL C 43, 18. 2. 2005, str. 42.
(*) ‚Osnovna znanja' na splošno pomenijo znanje branja, pisanja in računanja; Evropski Svet iz Lizbone je zahteval da se dodajo nova znanja, potrebna v družbi znanja, na primer IKT in podjetnost.

([7]) Op. prev.: Poimenovanje ključnih sposobnosti je v celotnem dokumentu prilagojeno vsebini.
([8]) CdR 258/2004 fin.

Regionalne mreže za vseživljenjsko učenje (pobuda LR3), ki jih je ustanovila Komisija v sodelovanju z Odborom regij, so odličen primer za javno predstavitev in razvoj vseživljenjskega učenja v Evropi. Prvotno je šlo za pilotno pobudo, pri čemer je bil njen proračun ločen od proračuna za glavne programe. Medtem pa je bila pobuda že vključena v predlog za akcijski program EU na področju vseživljenjskega učenja 2007–2013.

1. *Splošna stališča Odbora regij do sporočila*

1.1 Odbor regij vidi močan element participacije pri strategiji vseživljenjskega učenja EU — od zgodnjih otroških let in skozi vse življenje; ta koncept obsega učenje v najrazličnejših oblikah, naj gre za formalno, neformalno ali priložnostno. Odbor je ob različnih priložnostih poudarjal, da se ravno lokalna in regionalna raven ukvarjata s strategijo vseživljenjskega učenja, saj pogostokrat prevzemata politično in finančno odgovornost na področju izobraževanja in usposabljanja v državah članicah. Pogosto sta dejavni kot koordinator za razvoj in rast ter kot socialna oblast, ki državljane oskrbuje s socialnimi storitvami in infrastrukturo. Poleg tega delujeta tudi kot delodajalec, ki se zavzema in je odgovoren za nadaljnji razvoj sposobnosti svojih zaposlenih ([9]).

1.2 Vprašanja na področju izobraževanja igrajo odločilno vlogo za konkurenčnost Evrope kot temeljni pogoj za ohranjanje socialne države. Največji vir Evrope, njeni državljani in državljanke, morajo biti pripravljeni na delovno življenje in vrste dela, ki se korenito razlikujejo od predhodnih generacij in se bodo tudi v prihodnosti hitro spreminjali. Tako podjetja kot tudi zaposleni se nahajajo pred spremembami, katerih natančno obliko je vnaprej težko predvideti.

1.3 Seveda izhaja lokalni in regionalni razvoj iz različnih okoliščin in izhodiščnih položajev. Vendar ga nikakor ni mogoče obravnavati ločeno od okolja, ki ga obdaja. Regije in družbe potrebujejo produktivni sistem, ki se obnavlja v takšni meri kot izginjajo tradicionalna delovna mesta — v nasprotnem primeru grozijo stagnacija, socialna marginalizacija v obliki brezposelnosti, pogostejši bolniški staleži in pogost predčasen izstop s trga dela.

1.4 Razvoj sposobnosti in spretnosti ljudi je zato treba zasnovati tako, da bo zadovoljil potrebe družbe znanja. Dobro znanje jezikov in komunikacijske sposobnosti na splošno postajajo vedno bolj pomembni tako kot sposobnost timskega dela za posameznike. V okviru današnjega razvoja, ki je zaznamovano z vedno hitrejšimi trgovskimi tokovi, globaliziranimi trgi in segmentacijo, nastaja potreba po tesnejšem sodelovanju. To velja za odnos med različnimi podjetji in organizacijami na lokalni in regionalni ravni ter med regijami. Med različnimi deli Evrope ter med Evropo in svetom nastaja vedno večja medsebojna odvisnost.

1.5 Medsebojna usklajenost delovnega življenja, družbe in višje izobraženosti je pomembna osnova za inovacije in rast na lokalni in regionalni ravni. Potrebna bo vključujoča infrastruktura brez diskriminacije, ki bo spodbujala k aktivnemu državljanstvu in skupnemu prevzemanju odgovornosti ter tako zagotavljala socialno kohezijo in trajnostni razvoj.

1.6 Odbor je predhodno poudaril pomen svoje dejavne vloge pri spodbujanju vseživljenjskega učenja na lokalni in regionalni ravni (**). Enako seveda velja za vprašanje ciljev izobraževanja in ključnih sposobnosti. Odbor meni, da je izredno pomembno, da predlogi, navedeni v dokumentu Komisije, učinkujejo na lokalni in regionalni ravni.

1.7 Odbor želi spremljati in podpirati nadaljnji razvoj, spodbuja pa prihodnje sodelovanje s Komisijo pri teh vprašanjih, na primer pri pilotnih projektih in raziskavah.

1.8 Odbor regij poudarja pomen razvoja „regionalnih mrež za vseživljenjsko učenje“ (v skladu s pobudo RL3). S tem naj bi spodbujali oblikovanje mreže med institucijami ter združenji na področju osnovnega in višjega izobraževanja, poklicnega izobraževanja ter kulture kot pomembnega dejavnika za izboljšanje zaposljivosti in aktivnega državljanstva.

2. *Predlogi Komisije za priporočila državam članicam*

2.1 Iz predhodno opisanih stališč je razvidno, da je osredotočenje na ključne sposobnosti za vseživljenjsko učenje v sedanji in prihodnji družbi ter poklicnem svetu izjemno pomembno. Podpira razvoj na lokalni in regionalni ravni ter tudi na nacionalni ravni in v Evropski uniji kot celoti. Odbor regij pozdravlja predlog Komisije za priporočila državam članicam o ključnih sposobnostih za vseživljenjsko učenje.

([9]) CdR 49/2002 fin.

(**) CdR 49/2004 fin.

2.2 Odbor posebno pozdravlja, da predlog Komisije poudarja vlogo in pomen regionalne in lokalne ravni, pri čemer je opaziti pomembno izboljšanje v primerjavi s predhodnimi predlogi Komisije, ki so se skoraj izključno omejevali na evropsko in nacionalno raven.

2.3 V celostnem programu za vseživljenjsko učenje Odbor regij vidi pomemben instrument za spodbujanje področja izobraževanja in orodje za krepitev ključnih sposobnosti za vseživljenjsko učenje. Učinkovit prenos znanja in spretnosti med regijami in lokalnimi oblastmi v EU, ki je odraz večje mobilnost državljanov, lahko prispeva k spodbujanju konkurenčnosti in zaposlovanja.

2.4 Jedro priporočil Komisije je prizadevanje za vseživljenjsko posodabljanje ključnih sposobnosti tudi pri odraslih. Posebno pozornost je treba nameniti tistim, ki so opredeljeni kot prednostna ciljna skupina v nacionalnem, regionalnem ali lokalnem smislu. Pri tem bi lahko lokalne in regionalne pobude za spodbujanje in informiranje manj izobraženih predstavljale pomemben prispevek. Gre za to, da je treba graditi na znanju državljanov, njihovih izkušnjah in interesih, in ne izhajati iz njihovih šibkosti in pomanjkljivosti.

2.5 Učinek priporočil Komisije na spremembe v gospodarskem, družbenem, kulturnem in drugih procesih bo odvisen od konkretnih in takojšnjih ukrepov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Zato Odbor regij meni, da je treba reformirati izobraževalne sisteme za formalno, neformalno in priložnostno učenje. Ti programi naj bi obsegali vse ravni s ciljem približati te sisteme potrebam na trgu dela EU ter zahtevam strategije za vseživljenjsko učenje.

2.6 Razlike med spoloma so pri udeležbi in rezultatih izobraževanja pomembni dejavniki, ki jih je treba nacionalno, regionalno in lokalno opazovati ter odpraviti. Dekleta in ženske je treba spodbujati k študiju tehnologije in znanosti. Na drugih področjih pa spodbudo potrebujejo moški. V številnih regijah in občinah so predvsem moški tisti, ki prekinejo izobraževanje in kažejo manj motivacije in naklonjenosti do nadaljnjega izobraževanja.

2.7 Po mnenju Odbora bi lahko predlogi, ki jih je državam članicam predložila Komisija, igrali pomembno vlogo katalizatorja pri spodbujanju izobraževalnih sistemov k hitrejšemu in bolj usmerjenemu pristopu v Evropi, da bi tako dosegli skupne cilje na področju konkurenčnosti, socialnih standardov in participacije. Odbor regij to podpira in želi dodati naslednje:

2.8 1. priporočilo Evropske komisije

„da zagotovijo, da začetno izobraževanje in usposabljanje vsem mladim ponuja sredstva za oblikovanje ključnih sposobnosti do ravni, ko bodo sposobni za odraslo življenje in ki ustvarja podlago za nadaljnje učenje in poklicno življenje“;

Stališča Odbora regij:

2.8.1 Odbor regij poudarja, da je že v zgodnjem otroštvu zelo pomembno otrokom zagotoviti učinkovito podporo in usmerjen razvoj, ki nikakor ne sme vzbujati strahu pred neuspehom. Poleg tega mora šola s pomočjo formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja ustvariti osnovo za nenehno, vseživljenjsko učenje. Pomembno se je zavedati, da se otroci in mladi učijo različno; zorijo neenakomerno hitro in potrebujejo različno dolgo, da dosežejo cilje. To predstavlja velik izziv za oblikovanje sistemov izobraževanja in usposabljanje učiteljev.

2.8.2 Otrokom in mladim s posebnimi potrebami, na primer zaradi invalidnosti, je treba posvetiti posebno pozornost, da se bodo lahko skupaj z drugimi otroki vživeli v družbo.

2.9 2. priporočilo Evropske komisije

„da zagotovijo ustrezno ponudbo tistim mladim, ki zaradi izobraževalne prikrajšanosti, nastale zaradi osebnih, družbenih, kulturnih in gospodarskih okoliščin, potrebujejo posebno podporo za izpolnitev svojega izobrazbenega potenciala“;

Stališča Odbora regij:

2.9.1 Odbor regij pozdravlja, da Komisija v besedilu opozarja na zapostavljene učence in ocenjuje, da je izobraževalna prikrajšanost pogostokrat rezultat osebnih, socialnih, kulturnih in gospodarskih dejavnikov ter jo je treba odpraviti v sodelovanju z drugimi sektorji družbe. Prednostna naloga Odbora je učinkovito odstranjevanje ovir, ki otežujejo dostop do zaposlovanja, izobraževanja in drugih možnosti za nadaljnji razvoj.

2.9.2 Odbor meni, da je nujno potrebno, da imajo vsi šolarji, ne glede na njihovo ozadje, takšne temeljne pogoje, da dosežejo izobraževalne cilje in šolanja ne prekinejo predčasno. Za to so potrebne posebne pobude in podpora, ki izvirajo iz temeljnih pogojev in potreb posameznega šolarja.

2.9.3 EU ne bo uresničila zahtevnih ciljev, ki si jih je zastavila, če bodo ljudje izključeni iz delovnih mest ter nadaljnjih dosežkov zaradi svoje spolne pripadnosti, invalidnosti, kulturnega ali etničnega ozadja, starosti ali iz drugih razlogov. Pri spodbujanju strategije za nediskriminacijo in enake možnosti ter zagotavljanju enakih možnosti in pravic za vse ljudi igrajo lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo.

2.9.4 Odbor meni, da je zaželeno čezmejno, prepleteno sodelovanje evropskih regij in občin s ciljem izmenjati izkušnje in razširiti znanje v skladu s pobudo R3L. Potrebna je tematska obravnava teh vprašanj, nenehen razvoj metod, prenos znanja in utrditev.

2.10 3. priporočilo Evropske komisije

„da zagotovijo, da bodo odrasli sposobni razvijati in posodabljati ključne sposobnosti vse življenje ter da bo posebni poudarek na osredotočenosti na ciljne skupine, ugotovljene kot prednostne naloge v nacionalnem, regionalnem in/ali lokalnem okviru“;

Stališča Odbora regij:

2.10.1 Odbor regij meni, da je ta predlog pomemben, vendar pa je treba opozoriti, da se potrebe med posameznimi regijami in državami pogosto razlikujejo in zato je treba izbrati različne pristope, če želimo doseči vse državljane. Zato je treba poudariti, da je prednostne skupine treba ugotavljati pogosto prav na lokalni in regionalni ravni. Lahko bi na primer poglobili sodelovanje z organizacijami, ki imajo izkušnje z izobraževanjem odraslih, ter s socialnimi partnerji.

2.10.2 Odbor regij meni, da je treba v okviru prednostno opredeljenih ciljnih skupin posebno pozornost nameniti kategoriji zaposlenih v lokalnih in regionalnih oblasteh v skladu z njihovimi javnimi nalogami, ki jih opravljajo, tako da bodo ključne sposobnosti lahko razvijali in nadgrajevali skozi celotno delovno življenje.

2.11 4. priporočilo Evropske komisije

„da zagotovijo, da bo na voljo ustrezna infrastruktura za nadaljevanje izobraževanja in usposabljanja odraslih, vključno z učitelji in vodji usposabljanja, ukrepi za zagotovitev dostopa ([10]) in podporo učencem, ki bo priznavala različne potrebe odraslih“;

Stališča Odbora regij:

2.11.1 Odbor regij je že predhodno ([11]) opozoril na pomen mobilizacije virov na lokalni in regionalni ravni za podporo vseživljenjskega učenja in poudaril, da je razpravo treba začeti na lokalni in regionalni ravni. V svojem mnenju je opozoril na to, da je treba prostorski dostop obravnavati tudi v povezavi z drugimi ukrepi za lažji dostop posameznikov, tako kar zadeva obliko kot tudi lokacijo. To bi lahko potekalo na primer tako, da bi zagotavljali dejavnosti čez dan, zvečer in ob koncu tedna. Možni so tudi poletni čas in običajno dela prosti dnevi. Nadaljnje možnosti bi bile pogostejši začetki tečajev, študij na daljavo ali prilagojeno vodeno učenje. Priporočljivo bi bilo udeležencem omogočiti tudi finančne pogoje za nadaljnje izobraževanje. Upoštevati bi bilo treba tudi zunajšolsko izobraževanje, ki se izvaja v različnih oblikah izven formalnih šolskih struktur.

2.11.2 V zvezi z infrastrukturami Odbor ne vidi potrebe po splošnih in standardiziranih oblikah učnih centrov. Namesto tega je — glede na lokalne okoliščine in potrebe — treba čim bolj posegati po že obstoječih infrastrukturah.

2.12 5. priporočilo Evropske komisije

„da zagotovijo skladnost ponudbe izobraževanja in usposabljanja za posamezne državljane preko tesnih povezav s politiko zaposlovanja in socialno politiko ter drugimi politikami, ki vplivajo na mlade, ter sodelovanje s socialnimi partnerji in drugimi zainteresiranimi stranmi“;

Stališča Odbora regij:

2.12.1 V tej točki Odbor regij vidi velik dejavnik uspeha za razvoj na lokalni in regionalni ravni, kajti ravno tu je odločilnega pomena, da se različna politična področja združijo z lokalno in regionalno ravnjo — kot na primer ekonomska politika, politika izobraževanja, trga dela, integracijska politika in socialna politika, ter da se prepreči ozkoglednost. Pri tem je pomembno, da sta področja odgovornosti in pristojnosti med seboj tesno povezana. Odbor regij meni, da so pri tem potrebna finančna sredstva ter njihova prožnejša uporaba, da se bodo lahko izvajale pobude v okviru celostnega akcijskega programa za vseživljenjsko učenje. Vzajemno delovanje družbe, delovnega sveta in visokošolskega izobraževanja je ključni dejavnik za rast v regijah in občinah.

2.13 6. priporočilo Evropske komisije

„da uporabijo“ Ključne sposobnosti za vseživljenjsko učenje — evropski okvir „iz Priloge kot referenčno orodje pri razvijanju ponudbe ključnih sposobnosti za vse kot del njihovih strategij za vseživljenjsko učenje“;

([10]) Op. prev.: ‚zagotovitev uspeha‘ iz dokumenta Komisije se ustrezno zamenja z ‚zagotovitev dostopa‘.

([11]) CdR 19/2001 fin.

Stališča Odbora regij:

2.13.1 Odbor regij pozdravlja predlog o ključnih sposobnostih za vseživljenjsko učenje. S tem je vprašanje, katere temeljne kvalifikacije mora imeti posameznik, da lahko živi v družbi znanja, postavljeno v središče. Te ključne sposobnosti lahko usmerjajo razpravo o prihodnjih potrebah po sposobnostih tako na evropski in nacionalni ravni, kot tudi na regionalni in lokalni. V Evropi je to vprašanje posebno pomembno za dosego ciljev lizbonske strategije. Ravno na lokalni in regionalni ravni se vprašanja sposobnosti povežejo s prakso.

2.13.2 Odbor regij priznava, da je treba o sposobnostih neprestano razpravljati ter jih obravnavati v okviru stalnega dialoga in nenehnega razvoja. Tako obsegata področji „socialna sposobnost in državljanska sposobnost“ vrsto različnih vidikov, ki bi jih bilo treba kasneje vsekakor nadalje razvijati ali diferencirati. Nekatere ključne sposobnosti pa so med seboj tesno povezane.

2.13.3 Odbor regij pozdravlja nadaljnji razvoj predloga o ključnih sposobnostih v Komisiji. Podpira predlog o ključnih sposobnostih, ki ga je pripravila Komisija.

2.13.4 V nadaljevanju Odbor podrobneje obravnava predlagane ključne sposobnosti.

3. *Ključne sposobnosti*

Evropski referenčni okvir za ključne sposobnosti obsega osem področij:

— znanje maternega jezika,

— znanje tujih jezikov,

— znanje matematike ter osnovna znanja naravoslovja in tehnologije,

— računalniška pismenost,

— sposobnost učenja,

— socialna sposobnost in državljanska sposobnost,

— podjetnost in podjetniška sposobnost,

— sposobnost kulturnega izražanja.

3.1 Znanje maternega jezika

3.1.1 Odbor regij se strinja s Komisijo glede pomena **znanja maternega jezika** v govorni in pisni obliki.

3.1.2 Materni jezik je temelj za vse kasnejše učne procese, sposobnost izražanja in identiteto. Tako so dobro znanje in spretnosti v maternem jeziku osnova učenja. Jezik ustvarja podlago za pridobivanje informacij in omogoča komunikacijo s soljudmi ter s tem predstavlja osnovo za participacijo in prevzem odgovornosti.

3.1.3 Odbor želi poudariti, da bi morale Komisija in nacionalne agencije na območjih, kjer se govorijo manj razširjeni in trenutno redkeje učeni jeziki, tesneje sodelovati z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, da bi državljane spodbudile k učenju teh jezikov ([12]).

3.2 Znanje tujih jezikov

3.2.1 V Evropi prihodnosti bo znanje več jezikov vedno bolj nujno potrebno. Omogoča poglobljene stike s pridobivanjem boljšega razumevanja kulture, običajev in življenjskih razmer v drugih državah. Predstavlja tudi pomemben pogoj za študije na višji ravni in predpogoj za večjo mobilnost na trgu dela. Že sedaj so jezikovna območja Evrope v medsebojni odvisnosti. Izmenjava med državami narašča, gospodarstva so vedno bolj tesno prepletena med seboj, proizvodnja blaga in storitev pa vedno pogosteje poteka prek državnih in jezikovnih meja. Odbor regij poudarja, da je treba jezikovno raznolikost Evrope obravnavati kot prednost.

3.3 Znanje matematike ter osnovna znanja naravoslovja in tehnologije

3.3.1 Odbor meni, da je pomembno, da se znanja na področju matematike, znanosti in tehnologije učencem posredujejo tako, da jih bodo motivirala in bodo v njih videli smoter. Matematika je lahko pripomoček za druge predmete, kot so fizika, kemija, biologija in družboslovni predmeti. Matematične spretnosti in znanja so lahko celo naravni sestavni del modernega pristopa k izobraževanju. Znanstvena sposobnost je pomembna, ker med drugim lahko pomaga pri prepoznavanju in razumevanju povezave med vzroki in posledicami ter pravilnosti informacij. Za aktivno državljansko sposobnost je nujno potrebno osnovno znanje na področju matematike in znanosti. Znanje na področju tehnologije bi morali razvijati na podlagi izkušenj žensk in moških. Pomembno je tudi pokazati, kako predstave in tradicije vplivajo na pojmovanje, kaj je na področju tehnologije „ženskega“ in kaj „moškega“.

3.3.2 V okviru evropskega raziskovalnega prostora si je poleg tega treba prizadevati za povečanje zanimanja mladih in žensk za poklice na področju znanosti in tehnologije. Vsem državljanom mora biti na voljo zanesljiva in nujna uporaba tehnologije informacijske družbe. Razvoj t. i. znanstvenih parkov je zanimiv način za povečanje privlačnosti študija znanosti in tehnologije.

([12]) CdR 248/2003 fin.

3.4 Računalniška pismenost

3.4.1 V celotni Evropski uniji je treba za vse skupine oblikovati nediskriminacijsko informacijsko strukturo za računalniško pismenost. Odbor regij pripisuje velik pomen spodbujanju socialno in geografsko uravnotežene informacijske družbe, ki zagotavlja, da se državljani naučijo spretnosti, potrebne za življenje in delo v računalniški dobi. Obvladovanje velikih količin informacij in reševanje zapletenih problemov tako postaja nujno potrebna sposobnost za vedno več ljudi.

3.5 Sposobnost učenja

3.5.1 **Sposobnost učenja** pomeni, da posameznik razvije stališče in pristop do svojega učenja ter način pridobivanja novih znanj. To pomeni, da se zaveda samega sebe in ve, kako ravnati v različnih situacijah učenja, katera metoda učenja je zanj najustreznejša, katere so njegove odlike ter na katerih področjih lahko doseže izboljšave. Pri tem igrata vlogo tudi motivacija in samozaupanje. Kajti strategija vseživljenjskega učenja izhaja iz stališča tistega, ki se uči, njena osnova pa je domneva, da proces učenja poteka na različne načine in v različnih okoliščinah. Vključuje sposobnost ponovnega učenja in učenja novih stvari. Pri tem gre tudi za nadgrajevanje obstoječih znanj, usposobljenosti in predhodnih življenjskih izkušenj, urjenje svojih sposobnosti ter uporabo in razvoj slednjih v številnih novih okoliščinah.

3.5.2 Odbor regij temu pojavu pripisuje zelo velik pomen za družbo znanja. Zlasti pomembno je, da se bodoči učiteljski kadri v okviru svojega izobraževanja pripravijo na ta način dela. To vprašanje se po svoji naravi razlikuje od ostalih ključnih sposobnosti, kajti povezano je s sposobnostmi za razvoj vseh ostalih ključnih sposobnosti. Odbor regij zato meni, da je to ključno sposobnost treba poudariti in jo navesti pred vsemi drugimi.

3.6 Socialna sposobnost in državljanska sposobnost

3.6.1 Pojma „socialna sposobnost“ in „državljanska sposobnost“ temeljita na večplastnem kompleksu vprašanj, ki po mnenju Odbora zasluži veliko pozornost. Delno gre za razvoj osebnih lastnosti in sposobnosti vzpostavljanja stikov z drugimi ljudmi. Razvita komunikacijska sposobnost je, na splošno povedano, vedno bolj pomembna lastnost v delovnem in družbenem življenju, značilnem za družbo znanja. Vključuje tudi medkulturno razumevanje.

3.6.2 To področje sposobnosti obsega *socialne vidike* v tem smislu, da se posameznik pojmuje kot vir zase, za svojo družino in svoje okolje.

3.6.3 Opozoriti bi bilo treba tudi na *medicinske vidike*, na primer razumevanje pomena zdravega načina življenja, vprašanje telesnega in duševnega zdravja ter aktivnega načina življenja. Medtem ko medicina vedno bolj napreduje, se zaradi napačne prehrane in premalo gibanja v mnogih družbah slabša zdravstveno stanje otrok in mladih. Če na tem področju ne bo ukrepanja, se lahko obeta kritično stanje.

3.6.4 Nadaljnji zelo pomemben vidik je *vloga državljana v družbi*. Vključuje vprašanje razumevanja demokracije, pravic in obveznosti posameznika. Vse te dejavnike je možno spodbujati na lokalni in regionalni ravni. Odbor predlaga, da se opredelitev dopolni in poudari, kako pomembno je, da državljani poznajo zgodovino EU, njene cilje, ključna dejstva o Pogodbi o EU in odnosih z državami članicami, težave in napredek v zvezi s sprejetjem evropske ustave in tudi načela različnih političnih področij.

3.6.5 Pomen *trajnostnega razvoja* in razumevanje odgovornosti za naše skupno okolje sta vidika, ki ju je v zvezi s tem po mnenju Odbora regij treba izrecno poudariti.

3.7 Podjetniška sposobnost

3.7.1 Pri podjetnosti in **podjetniški sposobnosti** gre v bistvu za dejavno naravnanost, torej za prenos zamisli v dejanja. Zato mora šolski sistem pravočasno podpreti takšno aktivno miselnost in razviti oblike dela, ki na tem področju zagotavljajo ustrezno osnovo. Odbor poudarja, kako pomembno je izkoriščanje potenciala žensk in etničnih manjšin z obetavnimi poslovnimi zamislimi za ustanavljanje podjetij. Tudi za dostop žensk do novih tehnologij je občasno potrebna aktivna podpora različnih vladnih in upravnih ravni. Te vrste prizadevanj lahko skupaj z aktivno politiko trga dela v mnogih delih Evrope zmanjšajo vrzel v stopnji zaposlenosti med spoloma. Za gospodarsko prihodnost in blaginjo Evropske unije je to odločilnega pomena ([13]).

([13]) CdR 151/2005 fin.

3.8 Sposobnost kulturnega izražanja

3.8.1 Odbor regij meni, da je zelo pomembno razumeti in ohranjati kulturno in jezikovno raznolikost v Evropi ([14]). To vključuje uporabo različnih oblik izražanja, kot so glasba, umetnost, literatura in jezik za proces učenja in razvoja človeka. Na splošno povedano je pomembno, da se izkoristijo različni vidiki in pristopi ljudi.

3.8.2 V okviru tega Odbor regij poudarja zgodovinsko perspektivo, torej, kako so stiki med posameznimi deli Evrope v različnih dobah spodbujali razvoj. Že najmanj pet desetletij upravičeno obstaja zamisel o skupnosti evropskih ljudstev, ki je sedaj uresničena v okviru Evropske unije.

3.9 Predlogi Odbora regij

3.9.1 Odbor regij meni, da je primerno na podlagi priporočil Komisije spremljati in podpirati prihodnji razvoj, ter spodbuja prihodnje sodelovanje s Komisijo pri teh vprašanjih.

3.9.2 Odbor regij podpira ključne sposobnosti za vseživljenjsko učenje, ki jih predlaga Komisija, in se zavzema, da bi jih obravnavali v okviru stalnega dialoga in nenehnega razvoja.

3.9.3 Odbor se zavzema, da bi ključni sposobnosti „sposobnosti učenja“ dali prednost pred drugimi, saj vsebuje temeljno stališče do lastnega učenja in s tem tudi različne načine za pridobivanje novih znanj. S tem ustvarja predpogoje za razvoj ostalih predlaganih ključnih sposobnosti.

3.9.4 Ključna sposobnost „socialna sposobnost in državljanska sposobnost“ bi morala obsegati tudi pomen trajnostnega razvoja in razumevanje odgovornosti za naše skupno okolje.

3.9.5 Odbor regij pripisuje velik pomen pridobivanju sposobnosti kulturnega izražanja, ki predstavlja temelj za sprejemanje raznolikosti evropskih jezikov in kultur, njihovo razumevanje in obogatitev, ki jo lahko prinesejo vsakemu evropskemu državljanu.

V Bruslju, 14. junija 2006

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE

([14]) Ključna spretnost 8: sposobnost kulturnega izražanja.